

**PRZESTRZEŃ PUBLICZNA
JAKO EFEKT WSPÓŁPRACY
RÓŻNYCH AKTORÓW**

MARTA
POPASZKIEWICZ

PRZESTRZEŃ PUBLICZNA JAKO EFEKT WSPÓŁPRACY RÓŻNYCH AKTORÓW

MODELE PROCESÓW PARTYCYPACYJNYCH
W KSZTAŁTOWANIU PRZESTRZENI PUBLICZNYCH

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO
GDAŃSK 2025

Recenzenci

dr hab. inż. arch. Justyna Martyniuk-Pęczek, prof. PG

dr hab. inż. arch. Kinga Racoń-Leja, prof. PK

Redaktor Wydawnictwa

Katarzyna Ambroziak

Projekt okładki i stron tytułowych

Kaja Mucha-Król

Ilustracje na okładce

Marta Popaszkiewicz

Skład i łamanie

Maksymilian Biniakiewicz

Publikacja sfinansowana ze środków Programu Humanistyki Gdańskiej,
Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego oraz Instytutu Geografii
Społeczno-Ekonomicznej Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-703-3

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot

tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206

e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl

wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa

Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot

tel. +48 58 523 14 49

Spis treści

Wstęp	7
Problematyka i tło badawcze	9
Cele, zakres i metodologia badań	10
Układ pracy	12
Rozdział 1. Stan badań i podstawowe definicje	15
1.1. Istniejący stan badań w zakresie tematyki badawczej	15
1.2. Definicje	23
1.3. Pionierzy zmian	26
1.3.1. Jan Gehl – analiza życia między budynkami	26
1.3.2. Project for Public Spaces – wspieranie społeczności	28
1.3.3. Organizacja 880 Cities i Gil Peñalosa – rozmowy z decydentami	30
Rozdział 2. Wysokiej jakości przestrzeń publiczną w Polsce a partycypacja społeczna przy jej planowaniu i projektowaniu – badania podstawowe	33
2.1. Konkursy na najlepsze przestrzenie publiczne	34
2.2. Przegląd laureatów	34
2.3. Analiza i wnioski	41
2.4. Polskie przykłady partycypacji w przestrzeniach publicznych	43
Rozdział 3. Przestrzeń publiczną jako efekt współpracy różnych aktorów w wybranych miastach Polski – badania szczegółowe	45
3.1. Woonerf Abrahama, Gdynia	46
3.2. Skwer – Park z Gruszą, Pruszcz Gdański	50
3.3. Park – Stacja Wisła-Zabłocie, Kraków	54
3.4. Aranżacja tymczasowa – Targ Węglowy, Gdańsk	57
3.5. Uwagi podsumowujące	61
Rozdział 4. Przestrzeń publiczną jako efekt współpracy różnych podmiotów w wybranych miastach Europy i Ameryki Północnej – badania szczegółowe	63
4.1. Woonerf – New Road, Brighton, Wielka Brytania	65
4.2. Skwer – Congress Square Park, Portland, ME, USA	69
4.3. Park – Discovery Green, Houston, TX, USA	75
4.4. Aranżacja tymczasowa – Roosevelt Plaza Park, Camden, NJ, USA	80
4.5. Przestrzeń publiczną docenione w konkursie	
European Prize for Urban Public Space	86
4.5.1. Sønder Boulevard, Kopenhaga, Dania	87

4.5.2. Tåsinge Plads, Kopenhaga, Dania	88
5.5.3. Сцена (Scena), Dniepr, Ukraina	90
4.5.4. Open-air Library, Magdeburg, Niemcy	91
4.5.5. Water Square Benthemplein, Rotterdam, Holandia	92
4.5.6. Place de la République, Paryż, Francja	94
4.6. Uwagi podsumowujące	95
Rozdział 5. Modele procesów partycypacji społecznej	97
5.1. Modele – strategie przeprowadzania procesów partycypacyjnych przy planowaniu i projektowaniu przestrzeni publicznych	98
5.2. Autorska metoda graficznego zapisu modeli – strategii przeprowadzania procesów partycypacyjnych	99
5.3. Model partycypacji opracowany w ramach projektu „Zmieniamy ulice”	101
5.4. Model partycypacji społecznej w podejmowaniu decyzji dotyczących przyrody w mieście	102
5.5. Model procesu partycypacji opracowany w ramach Projektu P: Przestrzeń Partycypacji PROspołecznej	102
5.6. Model partycypacyjny opracowany przez Project for Public Spaces	103
5.7. Placemaking	105
Rozdział 6. Proces partycypacyjny – aktorzy, metody, narzędzia	107
6.1. Aktorzy i narzędzia wykorzystane w przykładach z badań szczegółowych	107
6.2. Role poszczególnych aktorów	116
6.3. Sposoby nawiązywania współpracy – partycypacja wertykalna i horyzontalna	118
6.4. Przegląd technik i narzędzi współpracy wykorzystywanych przez różnych aktorów przy planowaniu i projektowaniu współczesnych przestrzeni publicznych	120
Rozdział 7. Procesy partycypacyjne w kształtowaniu przestrzeni publicznych – wnioski z badań i rekomendacje	131
7.1. Wnioski z analizy wykorzystania procesów partycypacyjnych przy kształtowaniu przestrzeni publicznych	131
7.2. Problemy i wyzwania badawcze	132
7.3. Proponowane kierunki działań w zakresie upowszechniania współpracy różnych aktorów przy planowaniu i projektowaniu przestrzeni publicznych (wymiar aplikacyjny)	133
7.4. Proponowane kierunki działań w zakresie wykorzystania modeli – strategii przeprowadzania procesu partycypacji społecznej przy planowaniu i projektowaniu przestrzeni publicznych (wymiar aplikacyjny)	134
7.5. Wnioski do dalszych badań	135
Zakończenie	137
Załączniki	139
Bibliografia	161
Spis ilustracji	173
Spis tabel	175